

KULTURAFTALE

Sønderjylland-Schleswig

2021 - 2024

Musikalsk talentfremme

Dansk-tyske fortællestier

Ord i det offentlige rum

GRAFIK & LAYOUT
FRESHKONZEPT GmbH – Original Maike
www.freshkonzept.de

REDAKTION

Annika Carstensen, Galina Jørgensen

BILDER

Tim Riediger, Martin Ziemer, Thomas Kruse, Regionskontor

KONTAKT

Region Sønderjylland-Schleswig, Regionskontor & Infocenter, Lyren 1, 6330 Padborg, Danmark
kulturregion@region.dk, +45 74670501

2024

www.kulturfokus.dk

Hvad er Kulturnaftale Sønderjylland-Schleswig?	4
Hvorfor indgå en grænseoverskridende kulturnaftale?.....	4
Organisering	4
Målgrupper	4
Partnere og økonomi	5
Indsatsområder	5
Indsatsområde 1 Rum til fællesskab	6
Projekter under indsatsområdet.....	7
Indsatsområde 2 Fælles om kulturarv	28
Projekter under indsatsområdet.....	29
Følg med på rejsen!	43

Sportsprojekt

Talentudvikling i grænselandet – Udvikling, fællesskab og bevægelsestilbud på tværs af kommune- og landegrænser.

Projektet vil skabe et attraktivt talentudviklingsmiljø i Sønderjylland-Schleswig ved at sætte fokus på vigtigheden af, at talentet indgår i understøttende fællesskaber og har fysisk og mental sundhed og trivsel.

Projektet har fokus på at skabe sammenhæng mellem barnets træning i den lokale klub og den målrettede talenttræning, mellem barnets fritid, skoletid og træningsstid, mellem barnets netværk og de uddannede trænere og ung-til-ung-mentorer, samt at barnet via projektet indgår i et interessefællesskab med andre børn. Det skal sikre, at barnet fastholder sin motivation og lyst til at udfolde sit talent i Sønderjylland-Schleswig.

Projektaktører:

SønderjyskE i samarbejde med danske og tyske fodboldklubber.
Kulturaftalen finansierer projektet med ca. 2,3 mio. kr.

TALENTUDVIKLING

 LÆRING

Hvorfor står teksten i en boks?

For at du kan læse om, hvordan projektet startede, ser du den oprindelige projektidé fremhævet i en tekstboks.

Pilen fører dig derefter til resultaterne. På den måde kan du nemt genkende, hvordan det hele startede, og hvad det har udviklet sig til.

HVAD ER KULTURAFTALE Sønderjylland-Schleswig?

HVAD ER KULTURAFTALE SØNDERJYLLAND-SCHLESWIG?

Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig er betegnelsen for kulturaftalen i den dansk-tyske grænse-region. Aftalen løber over fire år fra 2021 til 2024 og bygger videre på erfaringerne fra de dansk-tyske kulturaftaler i perioden 2013-2016 og 2017-2020.

Aftalen skal styrke det fælles kulturrum på tværs af den dansk-tyske grænse via koordinering, udvikling og kvalitetssikring af partnernes fælles indsats på kulturområdet. Kulturaftalen vil involvere et bredt udsnit af borgere i det dansk-tyske grænseland.

HVORFOR INDGÅ EN GRÆNSEOVER- SKRIDENDE KULTURAFTALE?

Med den dansk-tyske kulturaftale skaber partnerne i Region Sønderjylland-Schleswig et formelt samarbejde på tværs af kommune- og landegrænser for at koordinere og udnytte ressourcerne bedst muligt.

Sammen kan partnerne i aftalen iværksætte aktiviteter, som hver enkel kulturaktør, hver enkel forvaltning og hver enkel kulturinstitution ikke med egen kraft kan løfte. Kulturaftalen skal dermed bidrage til, at borgerne på sigt får et bredere og mere mangfoldigt kulturudbud i hele den dansk-tyske grænse-region.

ORGANISERING

Kulturaftalens aktiviteter koordineres af kulturafdelingen på Regionskontor & Infocenter. Det er Kulturudvalg Sønderjylland-Schleswig, der er politisk styregruppe for kulturaftalen og har fastlagt indsatsområder samt bevilger projekterne i kulturaftalens regi. Kulturaftalens administrative styregruppe er den dansk-tyske kulturfaggruppe.

Der er desuden nedsat to faglige styregrupper, som har til opgave at følge og kvalificere aktiviteterne under kulturaftalens indsatsområder.

MÅLGRUPPER

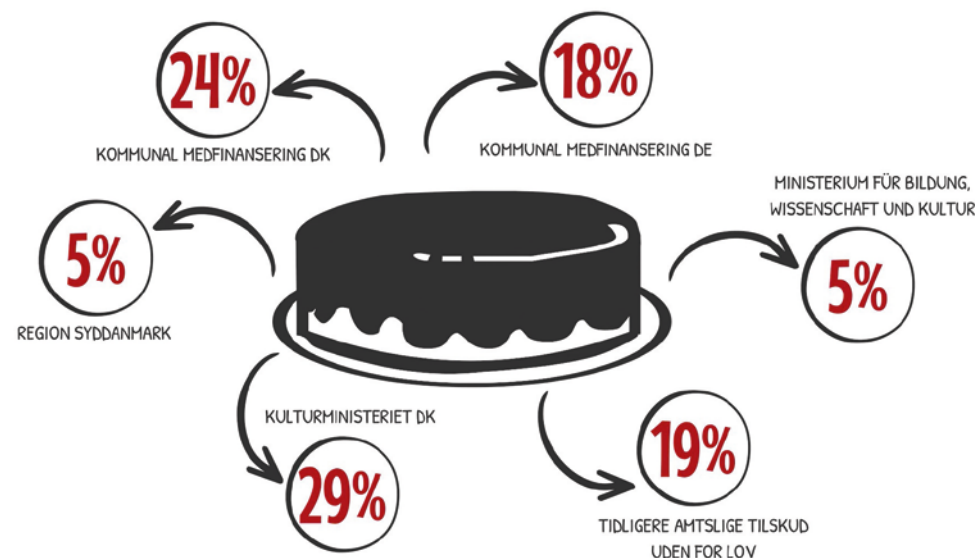
Kulturaftalen har et særligt fokus på børn og unge, der gennem kunst, kultur og bevægelse skal bringes sammen i interessefællesskaber og få øjnene op for mulighederne i grænselandet.

Selvom børn og unge kommer til at spille en stor rolle i kulturaftalens aktiviteter, er voksne også en vigtig fokusgruppe. Børn og unge har brug for at kunne spejle sig i de voksnes engagement og se det som naturligt at krydse grænsen for at opleve kultur.

HVAD ER KULTURAFTALE Sønderjylland-Schleswig?

PARTNERE OG ØKONOMI

INDSATSOMRÅDER

Kulturpolitikerne i Region Sønderjylland-Schleswig har valgt to indsatsområder for kulturaftalen: "Rum til fællesskab" og "Fælles om kulturarv". Tilsammen giver indsatsområderne gode muligheder for kreativ udfoldelse og kulturelle samarbejder på tværs af grænsen.

Via indsatsområderne igangsættes en række projekter, der skal bidrage til målopfyldelsen af kulturaftalen.

INFOBOX

Kulturaftale **Sønderjylland-Schleswig** finansieres af kommunerne Haderslev, Sønderborg, Aabenraa, Tønder, Kreis Nordfriesland, Kreis Schleswig-Flensburg, Stadt Flensburg, Region Syddanmark, Kulturministeriet i Danmark og Ministerium für Bildung, Wissenschaft und Kultur i Schleswig-Holstein. Den samlede økonomiske ramme er på ca. 20 mio. kr.

INDSATSOMRÅDETS MÅL

1 Kulturaftalen som platform for kreative netværk

Der skal understøttes eksisterende og nye netværk og aktiviteter for, med og af borgerne på begge sider af grænsen med særligt fokus på involvering af børn og unge. Projekterne under kulturaftalen skal øge interaktionen mellem kulturinstitutionernes "traditionelle" brugere og nye brugere.

2 Aktive borgernære fællesskaber

Projekterne skal øge borgernes, særligt børn og unges, kendskab til og lyst til at deltage i kultur- og bevægelsestilbud i grænselandet, som kan understøtte mental og fysisk sundhed.

3 Musikalske fællesskaber

Projekterne under indsatsområdet skal bringe børn, unge og voksne sammen i udviklende musikalske fællesskaber. Musikaktører på begge sider af grænsen bringer musikudøvere, både talenterne og bredden, sammen, og udvikler nye måder at interagere med deres netværk og publikum i grænselandet.

"Indsatsområdet skal understøtte mulighederne for, at særligt børn og unge fra grænselandet kan mødes og aktivt deltage i kulturelle, kreative og borgernære fællesskaber."

PROJEKTER UNDER INDSATSOMRÅDET

Rum til fællesskab

Kulturaftale Sønderjylland-Schleswigs hovedprojekt "Rum til fællesskab" består af flere delaktiviteter, der alle på sin vis bidrager til, at særligt børn og unge fra grænselandet kan mødes og aktivt deltage i kulturelle, kreative og borgernære fællesskaber. Fælles for aktiviteterne er, at deltagerne bliver inddraget som aktive medskabere af kulturen, og at de mødes og kommer i dialog med hinanden på tværs af grænsen. Møderne finder sted på mange forskellige niveauer – mellem børnehavebørn, skoleelever, de unge og mellem borgere i almindelighed. Hovedprojektet som helhed skal således bidrage til at styrke fællesskabsfølelsen på tværs af den dansk-tyske grænse.

Aktiviteterne finder sted mellem 2022 og 2024.

Hovedprojektet "Rum til fællesskab" består af følgende delaktiviteter:

- Dansk-tyske Fortællestier: Børn skaber offentlige fortællestier.
- Kultur i hverdagen: Kreative dansk-tyske tilbud
- Film: Dansk-tyske filmforløb om at være ung i et grænseland
- Ungeaktivitet: Åbne aktiviteter for, med og af unge
- Dansk-tysk kulturuge: Kulturugen samler og præsenterer delaktiviteterne på tværs af hele kulturaftalen.

Betegnelsen "hovedprojekt" står for ambitionen om, at alle syv kommunale kulturaftalepartnere får gavn af aktiviteterne. Hovedprojektet bliver koordineret af kulturafdelingen på Regionskontor & Infocenter i tæt dialog med kulturaftalens partnere og de involverede kulturinstitutioner.

DANSK-TYSKE FORTÆLLESTIER

Gennem denne aktivitet lærte børnehavebørn om grænseregionens kultur og natur ved at blive medskabere af et offentligt kulturtilbud og mødte samtidigt børn fra den anden side af grænsen.

I løbet af årene **2022-2023** udviklede børnehaverne fortællestier baseret på eventyrene „Klodshans“ og „Tornerose“ under vejledning af professionelle kunstnere. Efter en fælles fernisering var fortællestierne åbne for offentligheden på forskellige steder, f.eks. i Kollund Naturunivers, Volkspark Flensburg og i Tarp centrum. Efterårsforløbet **2023** havde temaet „Naturen i Vadehavet“ og kunne ses i Schackenborg Slotspark samt i Neukirchen i Nordfriesland. I **2024** blev der gennemført to yderligere forløb med temaerne „Venskab“ og „Forbindelser“ og nye kunstnere.

“Kunstneren var hos os for sidste gang i dag, og jeg vil gerne endnu en gang fortælle jer, hvor værdifuldt og berigende dette projekt var for børnene og for os som medarbejdere. Med masser af passion, ideer og mange smilende og strålende ansigter oplevede vi et uforglemmeligt projekt med en virkelig fantastisk kunstner. Mange, mange tak for at gøre dette muligt. Vi ville aldrig have klaret det på egen hånd.”

✓ LÆRING

Der var meget positiv feedback på aktiviteten fra både børnehaver og kunstnere. Det bidrog også til et godt samarbejde mellem interessenterne i børnehavernes nærområder. På denne måde blev de lokale borgere introduceret til kunst og kultur fra et grænseoverskridende perspektiv. For at gøre det muligt for endnu flere børnehaver at deltage i dansk-tyske kulturtilbud arbejdes der i øjeblikket på at udvikle et modelforløb, således at børnehaverne kan arbejde mere selvstændigt. Der er også blevet udarbejdet en oversigt over kunstnere, der er interesserede i at arbejde med børnehaver.

2022

ADS-Kita Süderlücke
Stadt Flensburg

Kollund Børnehus
Aabenraa

2023

ADS-Kita Tarp
Wanderup Str.
Kreis Schleswig-Flensburg

Børnehuset Rinkenæs
Sønderborg

Ev. Kita Neukirchen
Kreis Nordfriesland

Naturbørnehus
Møgeltønder
Tønder

2024

Sct. Severin Børnehuse
Afd. Rosengården
Haderslev

Waldkindergarten Handewitt
Schleswig-Flensburg

Bredsted Danske Børnehave
Dänische Minderheit

Deutscher Kindergarten
Lügumkloster
Deutsche Minderheit

KULTUR I HVERDAGEN – LITTERÆRE BYVANDRINGER

Aktiviteten blev planlagt meget åbent for at give de deltagende biblioteker mulighed for at tematisere aktuelle trends og emner.

Senere besluttede de adspurgte tyske og danske biblioteker at tilbyde dansk-tyske litterære byvandring. Voksne borgere skulle tilbydes en platform til at mødes på tværs af grænsen, lære om grænseregionen og opleve et fællesskab med andre borgere i grænseregionen. Deltagerne skulle opleve grænseregionens kultur og historie sammen gennem en blanding af byvandring, oplæsninger af relevant litteratur samt museumsbesøg.

I september **2022** blev der med stor succes gennemført tre litterære byvandring i Niebüll, Tønder og Husum. De 120 deltagere var meget tilfredse med programmet, og der var ventelister til alle tre byvandring. Evalueringen var så positiv, at

“Et meget gennemført program –
dejlig oplevelse.”

den faglige styregruppe for aktiviteten anbefalede, at konceptet blev videreudviklet med nye biblioteker i **2023**. Anden runde af dansk-tyske litterære byvandring fandt sted i september **2023** med flere fællesskabsorienterede elementer for at åbne op for nye målgrupper. Der var bl.a. fællessang, fællesspisning samt skrivværksteder. Deltagerne var meget tilfredse med disse ekstra elementer. Et yderligere, og sidste forløb blev gennemført i efteråret **2024**.

Det forventes, at over 300 borgere vil have deltaget ved aktivitetens afslutning.

LÆRING

Bibliotekerne har vist sig at være rigtig gode partnere i denne aktivitet men også for kulturaftalen generelt. De videreformidler gerne kulturaftalens aktiviteter til deres brugere og støtter aktivt op om dem. Det tætte samarbejde med bibliotekerne betyder, at man kan nå ud til hele det geografiske område, som kulturaftalen dækker. Dansk-tyske kulturtilbud til seniorer bliver vel modtaget og er meget populære.

2022

Tønder Biblioteker
Tønder

Stadtbibliothek Husum
Kreis Nordfriesland

Stadtbücherei Niebüll
Kreis Nordfriesland

2023

Sønderborg Bibliotek
Sønderborg

Dt. Bücherei Sønderburg
Sønderborg

Stadtbibliothek Flensburg
Stadt Flensburg

2024

Haderslev Biblioteker
Haderslev

Deutsche Bücherei
Nordschleswig
Aabenraa

Stadtbücherei Schleswig
Schleswig

Indsatsområde 1 RUM TIL FÆLLESSKAB

FILM

Som led i delaktiviteten Film arbejder de unge med et for dem relevant emne ved at producere kortfilm om det. Der vælges et nyt emne hvert år f.eks. „Forandringer“ i 2023. Et sidste filmforløb blev gennemført i efteråret 2024.

Filmaktiviteten består af fastlagte elementer, der har bevist deres værd og formidler filmmediet til eleverne på meget kort tid. De danske og tyske elever undervises sammen af filmprofessionelle i emner som klipning, manuskriptskrivning og filmpoptagelse. Under den to dage lange dansk-tyske filmcamp med overnatning er der også plads til sociale aktiviteter. Efter filmcampen producerer eleverne kortfilm på egen hånd og får besøg af de professionelle filmfolk ude på skolerne. Aktiviteten afsluttes med en fælles filmgalla i Schweizerhalle i Tønder, hvor alle kortfilmene vises, og der uddeles priser i forskellige

Indsatsområde 1 RUM TIL FÆLLESSKAB

Filmfestivalens vindere 2022 fra Privatskolen Als

kategorier. I 2023 var der større fokus på interkulturel forståelse mellem eleverne, blandt andet ved at invitere elevambassadører fra det tyske og danske mindretal, som gjorde et stort indtryk på eleverne.

✓ LÆRING

Filmaktiviteten roses for at danne en god ramme om mødet mellem tyske og danske elever og for at bestå af veltilrettelagte enkeltelementer. Der er en positiv energi i, at undervisningen varetages af filmprofessionelle, samtidig med at eleverne får øjnene op for, hvilke jobmuligheder filmbranchen tilbyder.

2022

Privatskolen Als
Sønderborg

Gram Skole
Haderslev

Bernstorff-Gymnasium Satrup
Kreis Schleswig-Flensburg

Struensee
Gemeinschaftsschule
Kreis Schleswig-Flensburg

2023

Grænseegnens Friskole
Aabenraa

Den Nye Friskole
Haderslev

Privatskolen Als
Sønderborg

Deutsche Schule Tingleff
Aabenraa

Bernstorff Gymnasium
Kreis Schleswig-Flensburg

Struensee
Gemeinschaftsschule
Kreis Schleswig-Flensburg

Klaus-Harms-Schule
Kreis Schleswig-Flensburg

Indsatsområde 1 RUM TIL FÆLLESSKAB

UNGEAKTIVITET

Ungeaktiviteten har til formål at tilbyde unge en platform, hvor de kan komme i kontakt med hinanden på tværs af grænsen og diskutere aktuelle emner. Hvad der oprindeligt var planlagt som en meget åben aktivitet for, med og af unge, har i løbet af kulturaftalen udviklet sig til den dansk-tyske skoleklimadag.

I 2022 henvendte Sønderborg Ungdomsråd sig til kulturaftalen med ideen om at gennemføre et

dansk-tysk klimatopmøde. Det blev afholdt den 17. september i Universe Science Park. Under arrangementet mødtes omkring 30 danske og tyske unge, diskuterende klimaspørgsmål, udviklede projektideer og lærte hinanden at kende. Arrangementet blev gennemført i samarbejde med Sønderborg Ungdomsråd, Campusråd Aabenraa, Kreisjugendring Schleswig-Flensburg, Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger og Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig.

Indsatsområde 1 RUM TIL FÆLLESSKAB

Ud over midler fra kulturaftalen blev arrangementet støttet af Fabrikant Mads Clausens Fond. Klimatopmødet fungerede også som startskud til den dansk-tyske ungepulje, der gav støtte til små ungeprojekter i 2022.

Puljen blev brugt til at støtte to projekter, der opstod på klimatopmødet. Da begge projekter var meget små, og der ikke blev indsendt flere ansøgninger, blev det besluttet ikke at fortsætte puljen i 2023, men i stedet at omfordele midlerne til 2023-eventet. På planlægningsmødet for 2023-eventet kom fagforvaltningerne frem til, at det ville give mere mening rent ressourcemæssigt at bringe dette emne tættere på de unge i skoleregion.

I 2023 blev aktiviteten derfor gennemført som en „Dansk-tysk skoleklimadag“, koordineret af Kinder- und Jugendbüro Flensburg men med støtte fra alle kulturaftalens partnere. På skoleklimadagen mødtes 250 elever fra danske og tyske skoler til foredrag, workshops og debatter om udfordringer inden for klima og bæredygtighed.

Den dansk-tyske skoleklimadag 2024
finder sted den 26. november i Aabenraa.

LÆRING

Det er tydeligt at se, at både interesse og tilslutning til aktiviteten er meget lettere at opnå, når den gennemføres i skoleregion. På denne måde frarøves de unge ikke deres fritid, og dagen kan med fordel integreres af lærerne i eksisterende læreplaner og fag som biologi, samfundsfag og endda sprogfag. De deltagende skoler gav positiv feedback på den dansk-tyske skoleklimadag, som gav dem mulighed for at mødes kulturelt og sprogligt på tværs af grænsen og at beskæftige sig med et meget aktuelt emne.

1. dansk-tyske skoleklimadag

Deltagende skoler
(7.-10. klassetrin)

Danmark

Løjt Kirkeby Skole
Aabenraa Kommune

Sønderkov Skolen
Sønderborg Kommune

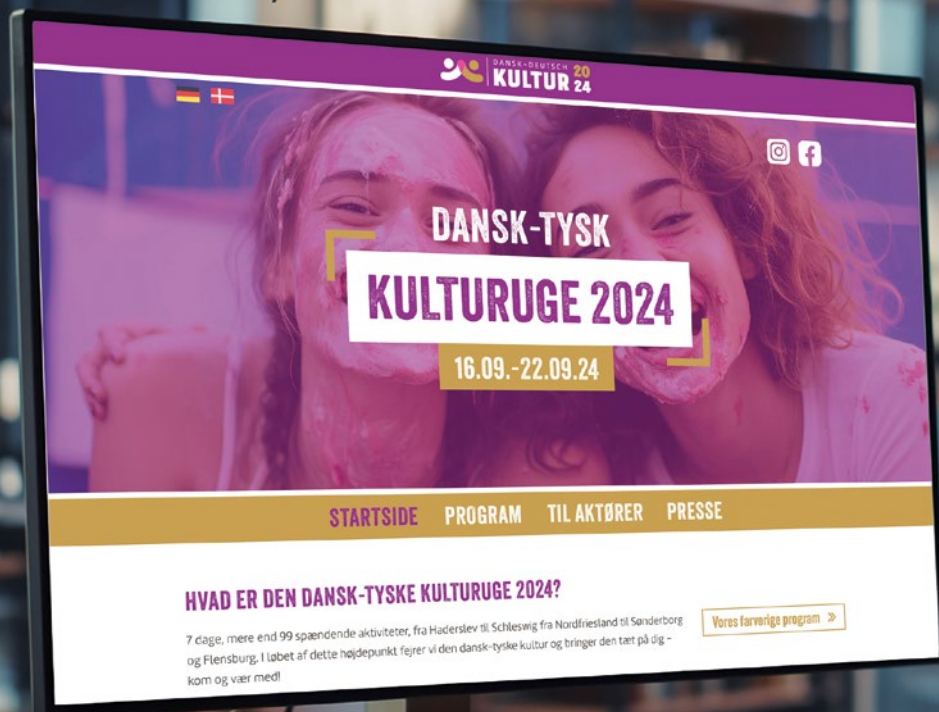
Vojens Ungeunivers
Haderslev Kommune

Toftlund Distriktskole
Tønder Kommune

Tyskland

Goethe-Schule
Gustav-Johannsen Skolen
Comenius Schule
Stadt Flensburg

DANSK-TYSK KULTURUGE

Fra den **16. til 22. september** blev den dansk-tyske kulturuge gennemført, der var kulminationen på Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig 21-24. Målet med kulturugen var at bringe kulturaftalen og det dansk-tyske samarbejde på kulturområdet ud til lokalbefolkningen og dermed gøre det synligt.

Over 50 arrangører inviterede borgerne i grænselandet til kulturelle højdepunkter fra Haderslev til Schleswig, fra Nordfriesland til

Sønderborg. Flere end 100 arrangementer blev præsenteret for borgerne i løbet af alle ugens dage på alle dagens tidspunkter - udstillinger, foredrag, guidede ture, praktiske workshops, historie, kunst eller film og teater – der var noget for enhver smag.

Tilslutningen til kulturugen var dobbelt så stor som forventet, og var et tydeligt tegn på den udtalte støtte til grænseregionen som et fælles kulturrum.

Indsatsområde 1 RUM TIL FÆLLESSKAB

Musikprojekt

Projektets målsætning er, at den musikalske talentmasse udvikles og understøttes med særligt fokus på regionens børn og unge. DTM (Dansk-tysk musik-skoledag) og fBE (folkBALTICA ensemble) etablerer med hver deres projektdele som basis et kommende samarbejde omkring et Folkakademi, som har til formål at udvikle tværnationale, kulturelle fællesskaber. Samarbejdet står på skuldrene af to selvstændige projektdele, som udføres af henholdsvis musikskolerne og folkBALTICA. Musikskolernes projektdele arbejder med en videreudvikling af den dansk-tyske musikskoledag som et varemærke året rundt, mens folkBALTICA sætter fokus på styrkelse og fortsat etablering af det tilhørende ensemble.

Projektaktører

De syv danske og tyske musikskoler og folkBALTICA.
Kulturaftalen finansierer projektet med 2,2 mio. kr.

MUSIKALSK TALENTFREMME

I den nuværende kulturaftaleperiode har de danske og tyske musikskoler og folkBALTICA indgået et endnu tættere samarbejde under titlen „FolkAkademi“. Målet med samarbejdet er at udvikle grænseoverskridende kulturfællesskaber omkring folkemusik blandt børn og unge og at styrke talentudviklingen mellem de danske og tyske musikskoler og ensemblet folkBALTICA.

Som en del af „FolkAkademiet“ blev der i **2022**, **2023** og **2024** gennemført workshops mellem musikskolerne og ensemblet samt andre eksperter inden for folkemusik. Workshopsene introducerede unge fra regionen til folkemusik som musikalsk genre og gav dem mulighed for at optræde med folkBALTICA-ensemblet; talentfulde unge musikere fik mulighed for at blive en del af ensemblet, og musikskolelærere fik inspiration til deres egen undervisning.

Indsatsområde 1 RUM TIL FÆLLESSKAB

folkBALTICA-Ensemble

Ensemblet fejrede sit 10-års jubilæum i **2023** med udgivelsen af en CD og en film, der ser tilbage på de sidste 10 år. Filmen kan ses på følgende link: <https://www.kulturfokus.de/dk/kulturnews-beitrag-d/10-aar-folkbaltica-ensemble>.

I kulturaftaleperioden har ensemblet videreudviklet sit repertoire,

gennemgået en omfattende udskiftning af medlemmer og udvidet sin betydning for folkBaltica-festivalen. I **2022** havde ensemblet 45 medlemmer, og det anslås, at omkring 5.000 tilskuere overværede de 8 koncerter. I **2023** havde ensemblet 35 medlemmer, og omkring 10.000 mennesker overværede de 8 koncerter.

Dansk-tysk musikskoledag (DDM)

Den dansk-tyske musikskoledag fandt under den nuværende kulturaftale sted i Schleswig, Sønderborg og Flensborg og vil blive gennemført i Aabenraa d. **8. juni 2024**.

På grund af eftervirkningerne af corona fandt musikskoledagen i Schleswig for første gang sted indendørs med et specielt udviklet koncept og livestream. I **2022** i Sønderborg blev Musikskoledagen så igen præsenteret i de sædvanlige rammer i bybilledet. I anledning af Tour de France var der også kunstneriske lydinstallationer og en prikket musikscene.

I **2023** var DDM i Flensborg. De deltagende musikskoleelever fra de syv musikskoler i grænseregionen præsenterede eksempler på deres færdigheder på adskillige scener. Ved afslutningen af arrangementet blev stafetten for Musikskoledagen givet videre til Aabenraa.

I **2024** fandt musikskoledagen sted i Aabenraa – igen med deltagelse af alle syv musikskoler og med liv og fest i gaderne.

✓ LÆRING

Musiksamarbejdet er et vigtigt element i det dansk-tyske kultursamarbejde og bringer kulturaftalen tættere på borgerne i kulturregionen gennem musikskoledagen og folkBaltica-ensemblens koncerter. Siden **2021** har samarbejdet i folkAkademiet været en platform for tættere netværk og målrettet talentudvikling inden for musik. Det har også vist sig, at musikskolernes strukturer og set-up på folkområdet er meget forskellige, hvorfor det har krævet meget tid og ressourcer at etablere samarbejdet, og en fortsættelse af den lovende indsats overvejes i en ny kulturaftale.

Indsatsområde 1 RUM TIL FÆLLESSKAB

Sportsprojekt

Talentudvikling i grænselandet – Udvikling, fællesskab og bevægelses-tilbud på tværs af kommune- og landegrænser.

Projektet vil skabe et attraktivt talentudviklingsmiljø i Sønderjylland-Schleswig ved at sætte fokus på vigtigheden af, at talentet indgår i understøttende fællesskaber og har fysisk og mental sundhed og trivsel.

Projektet har fokus på at skabe sammenhæng mellem barnets træning i den lokale klub og den målrettede talenttræning, mellem barnets fritid, skoletid og træningstid, mellem barnets netværk og de uddannede trænere og ung-til-ung-mentorer, samt at barnet via projektet indgår i et interessefællesskab med andre børn. Det skal sikre, at barnet fastholder sin motivation og lyst til at udfolde sit talent i Sønderjylland-Schleswig.

Projektaktører

SønderjyskE i samarbejde med danske og tyske fodboldklubber.
Kulturaftalen finansierer projektet med ca. 2,3 mio. kr.

Indsatsområde 1 RUM TIL FÆLLESSKAB

TALENTUDVIKLING BØRN, UNGE OG BEVÆGELSE

I **2022** deltog 139 spillere og i **2023** omkring 150 spillere i Sønderjyske Future Academy, der er projektets hjørnesteen og navnet på projektets træningstilbud i grænselandet. Træningerne fandt sted forskellige steder i Sønderjylland og Schleswig. Ud over selve træningen blev der sat fokus på ernæring og sociale arrangementer, delvist sammen med forældrene. Der blev også udviklet en mentorordning som en del af projektet, og 4 ældre spillere er i øjeblikket ansat som hjælpetrænere og rollemodeller for de yngre spillere.

Udover videreførelse af aktiviteterne fra 2022 og 2024 blev der i 2024 sat styrket fokus på at etablere samarbejdsrelationer og projekter med klubber på tysk side.

Overordnet set bidrager projektet til at opbygge positive fællesskaber i fodbolden, som både handler om socialt samvær og sport. Målet er at opmuntre flere spillere til at forblive involveret i sporten. Projektkoordinatorene har investeret meget tid i at etablere kontakter på den tyske side af grænsen, hvilket har vist sig at være mere udfordrende end først forventet.

KULTURBOOST

Efter afslutningen af Interreg-projektet KursKultur 2.0 har Kulturudvalg Sønderjylland-Schleswig for perioden 2023-2024 afsat 1.411.424 DKK / 189.454 EUR til projektet „Kulturboost Sønderjylland-Schleswig“. Projektet finansieres af de såkaldte „tidligere amtslige tilskud“, som fra 2021 er blevet en del af kulturaftalens budget. Formålet er gennem en målrettet indsats at få udviklet nye dansk-tyske samarbejdsprojekter og understøtte deres realisering. Målet er at udvikle 14 nye projekter og involvere aktører fra hele kulturaftalens

partnerskabskreds. Siden starten af **2023** er der blevet afholdt møder med partnerne bag Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig for at konkretisere partnerskabets behov og interesser i forhold til målgrupper og fokusområder. Derudover er der i samarbejde med partnerskabet blevet gennemført oplæg om det dansk-tyske kultursamarbejde.

For at kunne henvende sig til specifikke målgrupper og udvikle projekter ud fra dem, blev der i **2023 og 2024** afholdt en række netværksmøder om emner som kunst og jazz. Frem til jul blev der afholdt netværksmøder på

områderne lokalarkiver og scenekunst. Netværksmødet om jazz resulterede i en ansøgning til borgerpuljen, hvor der i slutningen af november **2023** blev afholdt et stort arrangement i Haderslev. Omkring 40 deltagere fra spillesteder, musikskoler, kulturinstitutioner og musikområdet lyttede til et spændende og underholdende oplæg omkring jazzens indflydelse på hjernen, nød musik fra et dansk-tysk nyetableret jazzensemble og var aktive i mindre workshopgrupper, hvorefter de arbejdede med ønsker til fremtidige samarbejder.

I **2023** har der også været fokus på udvikling af tilbud til børnefamilier, hvilket resulterede i en stor ansøgning til borgerpuljen om udvikling af ruter, som kan tilgås via appen „Natureventyr“. Tilskuddet fra borgerpuljen betyder, at der vil blive beskrevet 14 eventyr-ruter, der tager sit udgangspunkt i forskellige steder i grænselandet.

Der har altid været stor efterspørgsel på oplæg om det dansk-tyske kultursamarbejde, og fremmødet til netværksmøderne har været overraskende højt. Tendensen er dog, at det kræver meget tid, ressourcer og PR-arbejde at etablere kontakter, der fører til konkrete projekter.

Dansk-tysk kulturpulje

Midlerne indgår i medfinansieringen af dansk-tyske aktiviteter inden for rammerne af Interreg-projektet KursKultur 2.0. som løber frem til slutningen af 2022. Det er planen, at midlerne også fremover skal være med til at støtte op omkring lokale dansk-tyske tiltag. **Aktiviteten har et budget på 1,4 mio. kr.**

FEM FORSØGSPROJEKTER

Partnerne projekter inden for Indsatsområde 1

De syv partnerkommuner i Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig modtager hver 400.000 kr. i aftaleperioden til at gennemføre lokale, eksperimenterende aktiviteter med en grænseoverskridende dimension. Inden for indsatsområdet „Rum til fællesskab“ har partnerne besluttet at støtte følgende projekter:

menterende aktiviteter med en grænseoverskridende dimension. Inden for indsatsområdet „Rum til fællesskab“ har partnerne besluttet at støtte følgende projekter:

1. Kreis Schleswig-Flensburg

KunstMobil

Kreis Schleswig-Flensburgs projekt inden for rammerne af kulturaftalen er udviklingen af et mobilt kunsttilbud – en KunstMobil. KunstMobilen gør holdt forskellige steder og giver mulighed for uden tilmelding at deltage i lettilgængelige kunstneriske aktiviteter. En professionel kunstner er ansvarlig for det kreative tilbud.

Det er planlagt løbende at inddrage flere kunstnere fra grænselandet, der kan give nye kunstneriske impulser. Stoppestederne vil til at begynde med være i Schleswig-Flensburg. Efterhånden vil KunstMobilen komme på tur i grænselandet, så det kan afprøves, hvordan konceptet fungerer andre steder.

Forsøgsprojektet har fokus på at bringe kunst og kultur til borgerne i landdistrikterne via et mobilt kunsttilbud, KunstMobilen.

Koncepterne er skræddersyet til de forskellige lejligheder, som KunstMobilen besøger. I **2022** deltog KunstMobilen i Kulturtræf 22 og gennem-

førte desuden workshops forskellige steder. I **2023** var KunstMobilen på mange forskellige festivaler på den tyske side og krydsede også grænsen i **2024**, for eksempel blev der lavet en aftale med Gråsten Æblefestival og med arrangører under den dansk-tyske kulturuge.

Projektaktører

Kreis Schleswig-Flensburg og tilknyttede kunstnere.
Projektet finansieres med 400.000 kr. fra kulturaftalemidler.

2. Kreis Nordfriesland

Projektaktører

Kreis Nordfriesland og tilknyttede kunstnere.
Projektet finansieres med 400.000 kr. fra kulturaftalemidler.

Forsøgsprojektet tager en udpræget eksperimentel tilgang til talentudvikling og kreativitet i musikalske fællesskaber mellem tyske og danske børn ved at forbinde musik og astronomi.

I centrum står karakteren Tom, som tager de unge med på en musikalsk og astronomisk rejse. I den forbindelse blev der afholdt workshops med udgangspunkt i Beethovens klaverstykke „Für Elise“. Som en del af projektet blev der lavet en film, hvor universet ses fra Toms perspektiv. Da det har vist sig at være svært at tiltrække nok deltagere fra begge sider af grænsen til workshoppen, blev der i **2024** udviklet en teaterforestilling i stedet for de oprindelige workshops.

Toms fantastiske rejse

Kreis Nordfrieslands kulturaftaleprojekt „Toms fantastiske rejse“ er en fortælling om en rejse i universet med live-musik, der opføres som en del af et multimeshows. De deltagende danske og tyske børn bygger videre på deres klaverkundskaber ved at spille på et master-keyboard. Derudover laver de selv kostumer og rekvisitter til den afsluttende forestilling for både forældre og et interesseret publikum.

Forestillingen vil blive forberedt og indstuderet i workshops over en weekend, hvor deltagerne får mulighed for at mødes og lære hinanden at kende.

Indsatsområde 1 RUM TIL FÆLLESSKAB

3. Haderslev Kommune

Forsøgsprojektet skulle undersøge, om man kan bringe danske og tyske børn, der endnu ikke har dansk og tysk i skolen, sammen via sang, og hvad der kommer ud af dette møde. Til det formål blev der udvalgt seks skoler fra Haderslev Kommune og seks skoler på den tyske side.

Et forløb blev gennemført i **2022/2023** og et i **2023/2024**. Begge forløb involverede dannelsen af et lærernetværk, og de deltagende elever og lærere fik to besøg af en sangekspert på deres skoler fra august til december, hvor der blev arbejdet med et udvalgt sangrepertoire på dansk og tysk. De danske og tyske skoler mødtes to og to og deltog afslutningsvist alle sammen i en koncert i Haderslev.

Skolerne var meget motiverede for at deltage i projektet; de viste stor entusiasme for forløbene og fik endda venner på tværs af grænsen. Alle deltagere har taget ejerskab til projektet, og der har været stor opbakning fra elever, lærere og forældre. Projektet har også vist, at sangene har været med til at opbygge en indledende forståelse af sproget.

Sange bygger broer

Projektet „Sange bygger broer“ har til formål at bringe danske og tyske børn i 3. og 4. klasse og de voksne omkring dem sammen om fælles sangaktiviteter. Med sangen som ramme vil der være mulighed for at opleve ligheder og forskelle, naboens sprog og være sammen i musikalske fællesskaber.

Børnene lærer i løbet af projektet udvalgte sange på dansk og tysk, besøger hinanden og synger sammen. Lærerne bliver del af et fagligt netværk på tværs af grænsen.

Som afslutning på projektet samles projektets børn og øvrige aktører fra Danmark og Tyskland til en koncert/workshop.

Projektaktører

Haderslev Kommune og Haderslev Sangakademi.
Projektet finansieres med 400.000 kr. fra kulturaftalemidler.

Grænseoverskridende kultursøjler

I Tønder kommunes forsøgsprojekt bliver der eksperimenteret med, hvordan borgerne, herunder børn og unge, kan samarbejde med en kunstner om at skabe et kunstværk i det offentlige rum og på den måde opleve et fællesskab med andre omkring skabelsen af værket.

Projektaktører

Tønder Kommune og tilknyttede kunstnere.
Projektet finansieres med 300.000 kr. fra kulturaftalemidler.

Indsatsområde 1 RUM TIL FÆLLESSKAB

4. Tønder Kommune

Projektets titel blev „Fredsengle - Friedensengel“. Som en del af projektet blev skolebørn inviteret til at skabe to kunstværker sammen med en kunstner, hvoraf det ene vil blive stillet op på den tyske side af grænsen i Niebüll og det andet på den danske side af grænsen i Toftlund. Ferniseringen finder sted i løbet af kulturugen i september **2024**.

5. Sønderborg Kommune

Verdensmålsfestival og Kunst på tværs

Sønderborg Kommune arbejder med to projekter inden for rammerne af kulturaftalens indsatsområde 1: "Verdensmålsfestival" og "Kunst på tværs".

Projektet "Verdensmålsfestival" har til formål at skabe en festival for unge og af unge fra 15-25 år, hvor de unge med aktiviteter og forestillinger giver deres bud på at formidle FN's 17 Verdensmål. Målsætningen er at skabe en ramme for, at de unge kan arbejde med en bæredygtig fremtid. Der skal hentes inspiration fra og inviteres unge fra hele grænseregionen.

Projektet "Kunst på tværs" har som målsætning at styrke et kreativt talentmiljø og at kvalificere de unge talenter kunstneriske kompetencer gennem workshops og showcases. Projektet faciliterer et socialt og fagligt netværk mellem eleverne på tværs af kunstnerisk interesse og øger samarbejdet og synergien mellem Sønderborgs kreative talentforløb. Der skal indhentes kunstnerisk inspiration fra hele grænselandet.

Projektaktører

Sønderborg Kommune og tilknyttede institutioner.

Projekterne finansieres med 400.000 kr. fra kulturaftalemidler.

Verdensmålsfestival – Ungdommens spot på verdensmål

I 2023 har forsøgsprojektet i samarbejde med BC Syd planlagt en bæredygtighedsfestival af og for unge, som blev afholdt på Kær Vestermark den 30. august 2024. Konceptet er, at unge skal lære andre unge om verdensmålene. For at klæde lærere og elever på til dette blev der indgået et samarbejde med et bureau, der har uddannet dem i at kommunikere omkring verdensmålene. Verdensmålsfestivalen blev gennemført som en slags messe, hvor både danske og tyske aktører var

inviteret til at kommunikere med de danske og tyske elever.

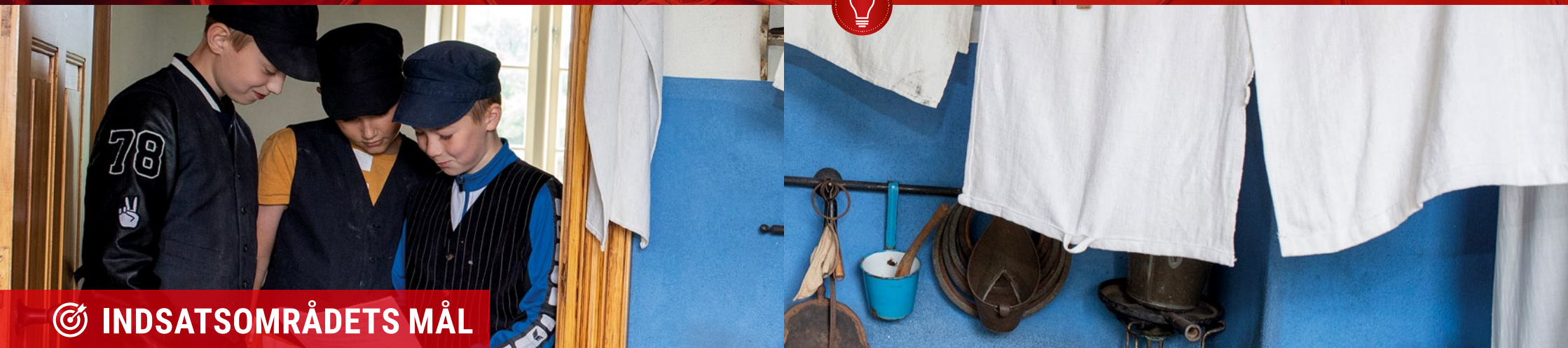
Kunst på tværs

Forsøgsprojektet tilbød tværfaglige kunstforløb for unge kunstneriske talenter i et samarbejde og en synergi mellem biblioteket, musikskolen og kunstsolen i Sønderborg. Forsøgsprojektet skulle give mulighed for at afprøve dette samarbejde og vise, at der også er muligheder for, at unge talenter kan udvikle sig kunstnerisk i Kulturregionen. Samtidig bidrog projektet til at synliggøre de

deltagende organisationer. I løbet af projektet blev der hentet kunstnerisk inspiration fra hele grænseregionen.

I 2022/2023 og 2023/2024 blev der tilbudt kunstneriske forløb i spændingsfeltet mellem musik, litteratur og kunst under ledelse af en kunstner. 15-20 unge deltog i hvert forløb og begge sluttede med en velbesøgt offentlig showcase i marts.

INDSATSOMRÅDETS MÅL

1 Kendskab til historien i grænselandet og formidling af den fælles kulturarv

Udvikling af nye formater og projekter med henblik på kulturel dannelse og aktiv involvering af børn og unge. Forskellige kulturaktører som f.eks. kunstnere og lokalhistoriske foreninger såvel som andre kulturaktører bliver opfordret til at udvikle nye tilgange til formidling af grænselandets kulturarv. Kulturinstitutionernes samarbejder i grænseregionen fører til innovative, let tilgængelige formidlingsprojekter om regionens materielle og immaterielle kulturarv. Særligt målgruppefokus er på børn og unge, der gennem kendskab til regionens mangfoldige og sammenhængende kulturarv bliver mere bevidste om historiske dilemmaer og betydningen heraf for deres nutidige og fremtidige dagligdag.

2 Sproglig mangfoldighed

Børn og unge i grænselandet udvikler en forståelse for den sproglige mangfoldighed gennem kulturelle kulturarvsprojekter.

Indsatsområdets samlede budget er på 5,4 mio. kr.

3 Musikalsk kulturarv

Kunstnere og lokalhistoriske foreninger, såvel som andre kulturaktører udvikler nye tilgange til grænselandets musikalske kulturarv og inddrager børn og unge aktivt i formidlingen.

4 Arkitektur og design i grænselandet

Gennem inddragelse af aktører inden for design og arkitektur skabes rammer for børn, unge og voksnes refleksion over design og arkitektur og grænselandets udvikling. Netværksdannelse på området arkitektur, design og kulturarv skal skabe et rum for udveksling af viden og ideer til at bevare, udvikle og skabe opmærksomhed om arkitektur og design i grænselandet.

”

”Indsatsområdet skal styrke den kulturelle dannelse og sammenhængskraften i regionen gennem viden om og engagement i grænselandets historie og kultur.”

PROJEKTER UNDER INDSATSOMRÅDET

Fælles om kulturarv

Hovedprojektet ”Fælles om kulturarv” består af flere delaktiviteter, der alle på sin vis styrker den kulturelle dannelse og viden om samt engagement i grænselandets historie og kultur.

Fælles for aktiviteterne er, at deltagerne både får viden om kulturarven i grænseregionen, men også aktivt bliver involveret i formidlingen af kultur, arkitektur og sprog. Målgrupperne er skoleklasser fra 7. klasse og opefter samt borgere i almindelighed. Hovedprojektet som helhed skal således bidrage til at formidle viden om og synliggøre den fælles kulturarv i grænseregionen.

Aktiviteterne finder sted mellem 2022 og 2024.

Projekttaktører

Danske og tyske museer, biblioteker og andre kulturinstitutioner, skoler.
Projektet samlede finansiering er på ca. 2,7 mio. kr.

Hovedprojektet ”Fælles om kulturarv” vil bestå af følgende delaktiviteter:

- Kuratorskolen: Skoleelever beskæftiger sig med den fælles kulturarv i grænselandet igennem kuratering af egen udstilling.
- Arkitektur og design: Arkitekturforløb for skoleklasser med fokus på arkitektur, design og den fælles grænseregionale kulturarv.
- Ord i det offentlige rum: Synliggørelse af sproglig mangfoldighed igennem en konkurrence med indsendelse af ord med relevans for grænselandet.
- Dansk-tysk kulturuge: Kulturugen samler og præsenterer delaktiviteterne på tværs af begge indsatsområder.

 (Resultater jf. siderne 16 og 17)

Betegnelsen ”hovedprojekt” står for ambitionen om, at alle syv kommunale kulturaftalepartnere får gavn af aktiviteterne. Hovedprojektet bliver koordineret af kulturafdelingen på Regionskontor & Infocenter i tæt dialog med kulturaftalens partnere og de involverede kulturinstitutioner.

Indsatsområde 2 FÆLLES OM KULTURARV

KURATORSKOLEN

Målet med delaktiviteten var, at elever fra begge sider af grænsen skulle lære om grænseregionens kulturarv samt om de beslutninger, der er nødvendige for selv at kuratere en udstilling.

Sammen med Museum Sønderjylland, Museumsberg Flensburg og Nolde-Stiftung Seebüll blev der i første omgang arbejdet intensivt med udviklingen af et digitalt undervisningsmateriale og med indsamlingen af kunstværker med relevans for grænseregionens kulturarv. Resultatet blev „Kulturkurator“, en undervisningsplatform med digitalt undervisningsmateriale og en database med 100 kunstværker fra museer i grænseregionen. I **2023** og **2024** blev der gennemført forløb med danske og

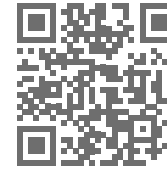
tyske skoler (7.-10. klasse), som under forløbene skulle arbejde med undervisningsplatformen, besøge et af de ovennævnte museer sammen med en partnerklasse og til sidst udarbejde deres egen udstilling på deres respektive skole. Der var også mulighed for yderligere møder med partnerklassen.

For at forberede lærerne bedst muligt, inviterede kulturaftalen lærerne til introduktionskurser for at gøre dem fortrolige med projektet og undervisningsplatformen.

“Eleverne har lært, hvor mange beslutninger der skal træffes, når man designer en udstilling.”

I **2024** blev der arbejdet målrettet på, hvordan tilbuddet kan bruges af skolerne også efter kulturaftalens udløb. Til dette formål blev ”Kuratorskolen på tur”

gennemført. Danske og tyske lærere blev inviteret til at besøge museerne, hvor de fik guidede ture baseret på undervisningsforløbet Kuratorskolen, en introduktion til forløbet og information om transportpuljens støttemuligheder.

kulturkurator.kulturakademi.de/da/

✓ LÆRING

Aktiviteten gav de deltagende museer mulighed for at lære hinanden at kende og udvide deres samarbejde. Fra kulturaftalens side krævede det omfattende ressourcer at finde deltagende skoler til forløbene og især at opnå en ligelig fordeling mellem de danske og tyske skoler.

Generelt var skolernes feedback på aktiviteten dog meget positiv, og det blev fremhævet, at eleverne fik mere viden, og at deres evne til at reflektere over grænseregionens kulturarv blev styrket. Især blev den digitale undervisningsplatform fremhævet som en succes. Denne vil være tilgængelig for interesserede skoler også efter kulturaftalens udløb.

Tilbagemeldingen fra skolerne var også, at der skal planlægges med tilstrækkelige tidsmæssige ressourcer til gennemførelsen af kurset og dialogen mellem eleverne.

Indsatsområde 2 FÆLLES OM KULTURARV

Deltagende museer:

Deltagende skoler:

2023

Sønderborg	Deutsche Schule Sonderburg Dybbøl Skole
Aabenraa	Hørvejsskolen
Kreis Nordfriesland	Gemeinschaftsschule Mildstedt
	Gemeinschaftsschule Bredstedt
Kreis Schleswig-Flensburg	A.P. Møller Skolen Dannewerkschule Schleswig
Tønder	Toftlund Distriktskole
Haderslev	Kløvermarkskolen
Stadt Flensburg	Kurt-Tucholsky Schule

2024

Sønderborg	Kværs Idrætsfriskole
Kreis Schleswig-Flensburg Flensburg	Kurt-Tucholsky-Schule
Kreis Schleswig-Flensburg	Klaus-Harms-Schule
Aabenraa	Hørvejsskolen
Tønder	Emmerske Efterskole Skærbæk Distriktskole (2 Klasser)
Flensburg	Comenius-Schule

ARKITEKTUR OG DESIGN

Formålet med aktiviteten var at få udviklet et undervisningsforløb, der skulle gøre elever på ungdomsuddannelserne bevidste om den fælles dansk-tyske kulturarv, introducere dem for arkitektoniske udviklingstendenser i grænselandet og motivere dem til at forholde sig til, hvilke ønsker de selv har til fremtidens arkitektur.

I begyndelsen af aktiviteten blev der nedsat en dansk-tysk arbejdsgruppe af lærere og eksperter inden for arkitektur for at udvikle et undervisningsforløb. Resultatet var et tiltalende og omfattende

undervisningsmateriale, der behandlede grænseregionens arkitektur fra et historisk og nutidigt perspektiv og opfordrede eleverne til aktivt at reflektere over den. Under forløbet blev de deltagende gymnasier inviteret til at deltage i dansk-tyske arkitektoniske byvandring i Flensburg og Tønder og til at bidrage med deres egne ideer til grænselandets arkitektur. Aktiviteten var oprindeligt kun planlagt til **2022**, men blev senere også tilbudt i **2023**, da det i starten var meget svært at rekruttere danske gymnasier til forløbet.

LÆRING

Den enstemmige tilbagemelding på forløbet er, at grænseregionens arkitektur er et spændende og relevant emne. Forløbet har hjulpet de deltagende elever med at få en forståelse for arkitekturens betydning for kulturarven.

Deltagende skoler:

2022

Sønderborg

Sønderborg Statsskole
Det Blå Gymnasium Sønderborg

Kreis Schleswig-Flensburg

Bernstorff-Gymnasium

Aabenraa

Deutsches Gymnasium
Nordschleswig

Stadt Flensburg

Eckener Schule
Handelslehranstalt
Duborg-skolen

2023

Sønderborg

EUC Sønderborg

Kreis Nord-Friesland

Friedrich Paulsen Schule

Tønder

Tønder Gymnasium

Stadt Flensburg

Kurt-Tucholsky-Schule

ORD I DET OFFENTLIGE RUM

Placering: Schleswig

Det overordnede formål med aktiviteten var at bevidstgøre borgerne om det unikke ved grænselandet som et område med fem historisk hjemmehørende sprog – dansk, tysk, frisisk, plattysk og sønderjysk. Ønsket var, at borgerne blev nysgerrige på de sprog, som de ikke kendte så godt, og fik øjnene op for de ligheder og forskelle, der genspejler sprogenes historiske udvikling.

I løbet af foråret 2024 fejrede Region Sønderjylland-Schleswig den særlige sproglige mangfoldighed i den dansk-tyske grænseregion og var med en konkurrence på udkig efter borgernes yndlingsord. For at gøre nysgerrig på konkurrencen blev der allerede i februar opstillet et ord i Flensburg (VIPSTERT) og et ord i Sønderborg (STAHOL) – og det har givet pote: over 2.000 deltog i ordkonkurrencen og indsendte deres yndlingsord.

En jury bestående af sprogeksperter valgte ud fra deres ekspertviden og antal indsendte ord otte vinderord, som prydede det dansk-tyske grænseland fra medio juni til slut september.

Under udvælgelsen af vinderord lagde juryen særlig vægt på hyppigheden af indsendelser, ordets daglige anvendelse, dets forankring i sproget, dets repræsentativitet for regionen samt dets særpræg på de respektive sprog.

Seks af ordene var indsendt af privatpersoner:

- Hovedpræmie: Suutje (plattysk) ro på.
- 2. præmie: Pyt!
- 3. præmier: Krüsch – (tysk) kræsen.
Glant – (sønderjysk) hyggelig.
Latje batje – (frisisk) en lille smule, lidt efter lidt.
Ackewars – (plattysk) ståhej.

Derudover vandt 2 skoleklasser med følgende ord:

- Flutscht – (tysk) går som smurt.
- Flenerk – (frisisk) sommerfugl.

Ydermere modtog følgende ord en særlig juryanerkendelse:

- Vigeliensch – (plattysk) raffineret
- Søjde – (sønderjysk)
- Trivsel
- Luscher – (tysk) smugkigge
- Schapptüüch – (plattysk) ens fineste tøj, kjole & hvidt
- Wjarselwin – (frisisk) hvirvelvind

DOWNLOAD

Det ledsagende materiale kunne hjælpe borgerne med at finde frem til deres yndlingsord.

Se det her:

www.kulturakademi.de/dk/materialien/hvad-er-dit-yndlingsord/

Placering: Haderslev

Placering: Sønderborg

Placering: Flensburg

Placering: Aabenraa

LÆRING

Gennem aktiviteten var det muligt at skabe stor opmærksomhed om den særlige sproglige mangfoldighed i grænseregionen og dermed gøre kulturaftalen mere nærværende for borgerne.

Placering: Nordfriesland

TRE FORSØGSPROJEKTER

Partnerne projekter inden for indsatsområde 2:

De syv partnerkommuner i Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig modtager hver 400.000 kr. i aftaleperioden til at gennemføre lokale, eksperimenterende aktiviteter med en grænseoverskridende dimension. Inden for indsatsområdet „Fælles om kulturarv“ har partnerne besluttet at støtte følgende projekter:

1. Stadt Flensburg

Eventyr forbinder

Flensburgs danseater-projekt „Eventyr forbinder“ bygger broer mellem mennesker nord og syd for grænsen og styrker forståelsen af deres fælles kulturarv. Igennem en kunstnerisk udforskning af fire kendte eventyr af den danske eventyrforfatter H.C. Andersen og de tyske Brødrene Grimm får de

deltagende børn, unge og ældre mennesker en dybere forbindelse til hinanden og overvinder nationale, aldersmæssige og sproglige forskelle. Projektet afsluttes med en stor eventyrfest i Volkspark Flensburg for offentligheden med deltagere fra nord og syd for grænsen.

Projekttaktører

Stadt Flensburg, de tilknyttede kunstnere og skoler.

Projektet finansieres med 400.000 kr. fra kulturaftalemidler.

I forsøgsprojektet „Eventyr forbinder“ beskæftiger skolelever sig med danske og tyske eventyr på tværs af grænsen og generationer.

I **2022** blev der afholdt skoleworkshops om den fælles dansk-tyske kulturarv, og fem forestillinger fandt sted. I alt deltog 43 elever (Gråsten Skole og Fruerlund Skole) og 11 kunstnere og omkring 400 tilskuere overværede forestillingerne.

I **2023** var der fokus på samarbejde på tværs af generationer mellem Fruerlund Skole og Rønshave Plejehjem.

Projektet blev afsluttet med en eventyrfestival den 1. juni **2024**. Projektet blev videnskabeligt ledsaget af Europa-Universität Flensburg.

2. Tønder Kommune

Kulturarvspas

Tønder Kommunes kulturaftaleprojekt „Kulturarvspas“ har en målsætning om at beskrive ca. 10 forskellige historiske steder/bygninger i grænseregionen, både nord og syd for grænsen. Beskrivelserne i passet vil være så spændende og visuelt attraktive, at familier, skoleklasser osv. får lyst til at besøge stederne. Ved hver seværdighed får den besøgende et stempel eller et klistermærke i sit pas. Det skal motivere til at se alle besøgssteder. Passet bidrager til at besøgende i grænseregionen aktivt lærer om området, får ny viden og fælles oplevelser – der også går ud over det kulturelle.

Projekttaktører

Tønder Kommune, lokalhistoriske arkiver og foreninger.

Projektet finansieres med 100.000 kr. fra kulturaftalemidler.

Projektet bestod af udarbejdelse og udlevering af dansk-tyske kulturpas til børnefamilier, hvor de langs grænsen kunne opdage særlig grænseregional arkitektur og sætte et klistermærke i passet, når de har været der. Passene blev udleveret i løbet af sommeren **2023** og blev revet væk.

3. Aabenraa Kommune

Formidling on site

Aabenraa ønsker med sit kulturaftaleprojekt at tage formidlingen ud af museet og formidler udvalgte steders historie, kultur eller natur "on site" til gavn for borgere og turister. Formidlingen skal skabe oplevelser og aktiviteter af relevans for et nutidigt publikum og gerne inddrage publikum selv. Det kan f.eks. være traveture gennem by og land med høreboffer, udendørs teaterforestillinger eller mindfulness i naturen. Der kan eksperimenteres med formater, der blander byvandring, gadeteater, publikumsdeltagelse, koncert, lydkunst, legeplads og mindfulness.

Projektaktører

Aabenraa Kommune i samarbejde med kunstnere og fagfolk.

Projektet finansieres med 400.000 kr. fra kulturaftalemidler.

Forsøgsprojektet "Formidling on site" formidler udvalgte steders historie, kultur eller natur "on site" til gavn for borgere og turister. I **2022** blev der arbejdet med delprojektet „Talking Landscapes“, hvor mennesker går i dialog med hinanden ude i det fri. Delprojektet „Aabenraa Krøniken“ inviterede folk til at deltage i en mindetur i Aabenraa by. Deltagerne skulle arbejde med deres egne og andres erindringer.

I **2023** blev der arbejdet med delprojekterne "International Artcamp" på Scheersberg, som

desværre måtte aflyses pga. manglende tilmeldinger, samt med igangsættelse af en dramatiseret lydvandring på dansk og tysk, som blev produceret i **2024** i anledning af Francisca Clausens 125 års fødselsdag.

Der blev også udviklet en skulpturguide for børn, en guide for børn omkring skulpturerne i Aabenraa, som blev trykt på dansk og tysk i samarbejde med turistbureauet.

SYNLIGHED

2021: I løbet af august og september gennemførte kulturfokus flere netværksmøder med fokus på væsentlige emner i Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig 2021-2024, såsom „Kultur for børn og unge“, „Opbygning og vedligeholdelse af netværk“ og „Arkitektur og design“. Netværksmøderne gav ny indsigt i de forskellige områder, men gav også mulighed for udveksling og netværksdannelse blandt deltagerne. Som et konkret resultat af netværksmødet "Opbygning og vedligeholdelse af netværk" inviterede Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig de øvrige danske kulturaftaler til et fælles erfarings- og netværksmøde i begyndelsen af november. Repræsentanterne for kulturaftalerne fik bl.a. mulighed for at se kulturaftalens afsluttende danseforestilling og lære mere om historie og hverdagsliv i grænseregionen. Dette var med til at synliggøre aktiviteterne i Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig i en dansk kontekst.

Som en del af synliggørelsen af aktiviteterne i Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig 2021-2024 har kulturfokus produceret en kort film, der illustrerer kulturaftalens forskellige elementer og aktiviteter. Link til filmen: <https://www.kulturfokus.de/dk/mere-om-os/kulturaftale-sonderjylland-schleswig/>. Kulturaftalen lancerede også en Facebook-kampagne i december for at gøre opmærksom på Kulturfokus' hjemmeside.

2022: I løbet af året er der blevet arbejdet på at optimere indholdet og rækkevidden af SoMe på Facebook og Instagram. Til dette formål blev der lavet en række korte film, der viser kulturaftalens aktiviteter. Filmene kan også ses på Kulturfokus' hjemmeside.

En af kulturaftalens hovedaktiviteter var afholdelsen af Kulturtræf22, som blev planlagt og gennemført i samarbejde med Region Syddanmark og Kulturregionerne Trekantområdet og Fyn. Temaet for kulturtræffet var „Kultur og Natur“, og Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig afholdt en workshop om kultur og bæredygtighed. Målet med konferencen var at inspirere deltagerne til at engagere sig i konferencens tema, bidrage til nye netværk og udvikle projektideer. På konferencens hjemmeside findes et resumé af indhold og resultater <https://kulturtraef.dk/>.

2023: I løbet af året er der blevet arbejdet på at optimere indholdet og rækkevidden af SoMe-aktiviteterne på Facebook og Instagram. I den forbindelse er der blevet arbejdet med annoncering og hyppigheden af opslag, der viser kulturaftalens aktiviteter.

Derudover blev der gennemført et kultur- og netværksmøde om emnet „Kultur, sundhed og trivsel“. Her var der fokus på, hvilken rolle kultur kan spille for sundhed og trivsel. Omkring 80 personer deltog i arrangementet.

2024: Ud over det intensive arbejde med at synliggøre aktiviteterne „Ord i det offentlige rum“ og „Dansk-tysk kulturuge“, som skulle gøre den brede offentlighed opmærksom på kulturaftalen, arrangerede kulturaftalen for anden gang Kulturtræf sammen med Region Syddanmark, Kultursamarbejdet ved Vadehavet og Kulturregionerne Fyn og Trekantområdet. Kulturtræf K24 havde temaet „Kultur og Trivsel“ og fandt sted i Odense den 29. maj med foredrag,

workshops og paneldebatter. Flere informationer på <https://kulturtraef.dk/>.

PRESSEARBEJDE

I årene 2021-2024 (til og med august 2024) blev henholdsvis 19 pressemeddelelser og 18 presseinvitationer om kulturaftalens aktiviteter sendt ud. Kulturaftalens aktiviteter blev nævnt mindst 100 gange i pressen. Omkring 1500 personer følger i øjeblikket Kulturfokus' Facebook-side.

TUSIND TAK FOR DIN STØTTE

Kulturaftale Sønderjylland-Schleswig 2021-2024 har i løbet af de seneste år etableret en lang række netværk, kontakter og aktiviteter på begge sider af grænsen på forskellige niveauer på kulturområdet. Kulturaktører og deltagere er blevet introduceret til grænseregionens kulturelle mangfoldighed og spændende kulturarv og er blevet inviteret til at bidrage til kulturlivet og den fælles forståelse i grænseregionen gennem kunst, kultur, musik og

litteratur. På den måde har kulturaftalen og dens partnere ydet et væsentligt bidrag til den kulturelle udvikling i grænseregionen.

Kulturaftalens mange aktiviteter kunne ikke gennemføres uden den finansielle støtte fra partnerskabet og de mange engagerede samarbejdspartnere, der i samarbejde med kulturafdelingen sørger for aktiviteternes høje faglige niveau.

VÆR MED!

På vores kulturplatform www.kulturfokus.dk, Facebook og Instagram kan du holde dig opdateret om vores aktiviteter og gå på opdagelse i dansk-tyske kulturarrangementer.

På undervisningsplatformen www.kulturakademi.dk tilbyder vi også information om materialer til daginstitutioner og skoler.

kulturfokus.dk

kulturakademi.dk

facebook.com/Kulturfokus

instagram.com/kulturfokus

www.kulturfokus.dk